

УДК 911 (477.86):338.48

Закутинська І.І.

**ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЄВРО-2012**

Туристично-рекреаційна галузь є стратегічним напрямком розвитку туристичної інфраструктури в межах приміської зони Івано-Франківська. Розвиток приміської зони сприяє розширенню міського середовища для покращення життєдіяльності людини, стійкого соціально-економічного та просторового розвитку міста, ефективного здійснення містом Івано-Франківськом функцій обласного центру та форпосту рекреаційного освоєння регіону Українських Карпат.

Ключові слова: туризм; приміська зона; рекреаційне освоєння; інфраструктура.

Tourist and recreational field is a strategic direction in the development of the touristic infrastructure within the suburban zone of Ivano-Frankivsk. Activization of the development of recreational and touristic potential of the adjacent part of the Carpatian region is an urgent issue in the social and economical development of Ivano-Frankivsk and its suburban zone.

Key words: tourism, suburban zone; recreational occupation; infrastructure.

Вступ. Досвід провідних туристичних країн світу та сусідів України свідчать про значимість туризму і рекреації для господарства цих держав. Виходячи з цього, необхідним є створення і розвиток «туристичних районів», які позитивно впливатимуть на економіку будь-якої країни. Цей досвід потрібно перейняти й Україні: розвивати і створювати нові туристичні райони, центри, використовуючи свої багаті потенційні можливості. Одним із найбільших туристичних регіонів України є Українські Карпати, які мають потужний рекреаційно-туристичний потенціал. Істотне значення для його освоєння має розвиток транспортної мережі, а також потужних транспортних вузлів, які одночасно є важливими культурно-рекреаційними центрами.

Карпатський регіон може запропонувати різноманітні види відпочинку, оскільки володіє якісними рекреаційними ресурсами: чисте повітря, ріки, гори, сільські місцевості, а також – музеї, сакральні споруди та інші пам'ятки архітектури, де збережені національні традиції. Означені вище риси притаманні не багатьом регіонам Європи. Серед них особливо слід виділити Івано-Франківську область, яка має велику популярність серед туристів, завдяки своїм чисельним природним і культурно-історичним пам'яткам, тому туристично-рекреаційна галузь визначена стратегічним напрямом розвитку економіки Івано-Франківщини.

Аналіз останніх публікацій. Вивченню туристично-рекреаційного потенціалу та туристичної інфраструктури м.Івано-Фрнківська присвячені

праці науковців Інституту регіональних досліджень НАН України (м.Львів), Львівського, Чернівецького та Прикарпатського національних університетів. Найвагоміші напрацювання у цьому напрямку мають у О.Адаменка [1], Й.Гілецького [2] М.Долішнього [3], М.Голубця [4], В.Руденка [5], та ін. Проте існує необхідність подальшого вивчення шляхів оптимізації рекреаційного освоєння м.Івано-Франківська та його приміської зони.

Постановка завдання і мета статті. Виходячи з великого природно-рекреаційного і туристичного потенціалу, яким володіє м.Івано-Франківськ із прилеглими територіями, нами було поставлено за мету охарактеризувати сучасний стан його туристичної інфраструктури, а також визначити оптимальні шляхи подальшого розвитку. Ми вважали також за доцільне дати комплексну оцінку стану використання рекреаційно-туристичного потенціалу міста, особливо у приміській зоні обласного центру. Передусім, це стосується забезпеченості міста рекреаційно-пізнавальними об'єктами, що займаються обслуговуванням туристів, удосконалення транспортної інфраструктури міста. При цьому, визначена рекреаційно-туристична спеціалізація господарської діяльності повинна охоплювати не тільки саме місто, але й щонайширшу прилеглу зону поселень, яка тяжіє до обласного центру.

Вклад основного матеріалу. За своїм туристично-рекреаційним потенціалом, за рівнем забезпеченості природними та історико-культурними ресурсами, що здатні генерувати значне туристичне зацікавлення у вітчизняних та іноземних туристів, область займає одне з провідних місць в Україні. Більше того, географічне розташування Івано-Франківської області у центрі Європи та близько від країн ЄС сприяє організації туристичної пропозиції, розвиткові співпраці з партнерами у сфері модернізації інфраструктури, в тому числі транспортної, з використанням європейських джерел фінансування. За характерними культурними рисами регіон має чітку проєвропейську орієнтацію, адже територія області століттями перебувала у сфері впливу європейського культурного простору (Київської Русі, Галицько-Волинської держави, Речі Посполитої, Австрії, Австро-Угорщини, Польщі). Мешканці Івано-Франківської області зберегли яскраву власну історію та традиції державності, що проступають у виразних регіональних рисах її населення, панєвропейських культурних орієнтаціях, мовних та культурних особливостях. Саме вони є тими переваги, на яких базуватиметься перспективний туристичний розвиток регіону.

В 2012р. Івано-Франківськ буде задіяний у чемпіонаті Європи з футболу. Місто входить в 150 кілометрову зону Львова, де проводитиметься чемпіонат, що відповідає вимогам УЄФА. Хоча календарних матчів Євро-2012 Івано-Франківськ не проводитиме, однак, ймовірно, одна з команд країни-учасниці виявить бажання провести тут збір перед самим початком змагань. За оцінками спеціалістів перевагою Івано-Франківська є також аеродром, який технічно краще обладнаний за львівський і, звичайно ж, кількість приватних „зелених садіб” у приміській зоні Івано-Франківська, які зможуть одночасно прийняти всіх бажаючих уболівальників. За висновками шведських експертів, всі готелі в Івано-Франківську добре облаштовані, але є необхідність у

підвищенні їхнього рівня обслуговування [6]. Так чи інакше, тільки чотири готелі в Івано-Франківську визначено для обслуговування туристів під час Євро-2012, зокрема – «Парк-Готель»****(у готелі 37 номерів на 50 місць), «Надія»*** (244 номери на 380 місць), «Атріум»****(11 номерів на 26 місць) та «Легенда»*** (21 номер на 45 місць). До цієї четвірки також примкне готель «Чорний замок» (із 34 номерами на 68 місць), який знаходиться поблизу Івано-Франківська, вздовж траси Івано-Франківськ-Калуш.

Місто Івано-Франківськ та Карпатський регіон займають одне з провідних місць в Україні за рівнем забезпеченості цінними історико-культурними та природними ресурсами, що здатні генерувати значне туристичне зацікавлення для вітчизняних та іноземних подорожніх. Варто відзначити, що останнім часом у м.Івано-Франківську звертається чимала увага на покращення стану і розвиток рекреаційних і туристичних ресурсів. Так, за останні роки була проведена робота з масштабної реконструкції найвизначніших пам'яток історії і культури даного регіону. До того ж, у місті спостерігається стійка тенденція до зростання кількості туристичних фірм і збільшення числа туристів.

На території м.Івано-Франківська наявна чимала кількість історико-культурних закладів, серед яких відзначимо наступні: музеї (9 шт.), театри (2), заклади громадського харчування – ресторани (59), кафе-бари (139), піцерії (11), готелі (33). А для подальшого розвитку туризму та перетворення Івано-Франківська на значний туристичний регіон необхідно розвивати туристичну інфраструктуру не тільки в міському ядрі, але й у приміській зоні. Розвиток останньої сприятиме розширенню міського середовища життєдіяльності людини, стійкого соціально-економічного та просторового розвитку міста, ефективного здійснення Івано-Франківськом функцій обласного центру. Більше того, приміські зони мають важливе значення для подальшого розвитку поселенської мережі та господарського комплексу будь-якого регіону, в т.ч. і нашого.

Для повноцінного функціонування туристів видається важливим формування районів туристської (у ширшому розумінні рекреаційної) спеціалізації, якими повинні стати всі приміські території Івано-Франківської області. Мова йде про своєрідний „зелений пояс” навколо субурбанізованого центру (осердя). Тут розміщені заклади із набагато кращим, ніж у названих вище сертифікованих готелів, еколого-географічним положенням. З-поміж багатьох відзначимо: с.Крихівці готель „Квінс”, с.Микитинці готель „Забава”, с.Угорники готель „Жокей”, с.Хриплин готель „Черемош”, с.Чукалівка готель „Айвеного”, с.Хом'яківка відпочинковий комплекс, готель „Будьмо”, смт.Богородчани відпочинковий комплекс, готель „Мочари”, с.Підгір'я готель „Діброва” та інші. До всього іншого наголосимо, що приміська зона характеризується достатньою кількістю природоохоронних об'єктів (зокрема: в с.Вовчинцях ландшафтний заказник загальнодержавного значення „Козакова долина”, комплексна пам'ятка природи місцевого значення „Вовчинецькі гори”; с.Посіч джерело мінеральних вод, урочище „Джерело Якова”; с.Кринос

Галицький національний природний парк; с.Завій ландшафтний заказник місцевого значення „Яськів Потік”) у межах яких наявний потенціал для розвитку екологічно-пізнавального туризму. У приміську зону також попадає ядро Галицької державності (городище с.Кринос – місце розташування стародавнього Галича, музей історії давнього Галича), скансен (у с.Кринос музей народної архітектури та побуту Прикарпаття, у складі заповідника „Давній Галич”) тощо.

Висновки та рекомендації. Активізація освоєння рекреаційно-туристичного потенціалу є пріоритетним напрямом соціально-економічного розвитку Івано-Франківська та його приміської зони. Цьому сприяють особливості географічного розміщення та рельєфу, транспортна інфраструктура, багатство природного, історико-культурного та туристичного потенціалів. Розширення міжнародних зв'язків відкриває великі можливості для просування туристичного продукту області на світовому ринку, щодо залучення до світового інформаційного простору, до використання передового досвіду організації туристичної діяльності.

Однак проблемними на сьогодні в межах приміської зони Івано-Франківська є недостатньо ефективно та нераціональне використання наявних ресурсів, відставання у розвитку туристичної індустрії, яка б відповідала сьогodнішнім запитам. З-поміж багатьох відзначимо, насамперед, на нестачі розвиненої рекреаційно-туристичної інфраструктури, низькій якості обслуговування, нестачі якісної реклами та всезагальної інформації про туристичні послуги, повноцінної, адаптованої до Європейських інтеграційних процесів регіональної політики розвитку туризму. Як важливий засіб зменшення безробіття та подолання бідності в регіоні, рекреаційний потенціал недостатньо використовується для розвитку сільської місцевості.

Основними рекомендаціями щодо покращення туристичної інфраструктури в приміській зоні Івано-Франківська може слугувати наступне:

- 1) будівництво нових, реконструкція та модернізація наявних туристичних об'єктів;
- 2) організація приміських зон короткочасного відпочинку, створення нових рекреаційних зон загальнодержавного та місцевого значення;
- 3) залучення приватного сектора, особливо у приміській зоні, до рекреаційно-туристичного підприємництва та підсобної діяльності у сфері туризму (сільського зеленого туризму);
- 4) створення сучасної інформаційно-маркетингової служби у сфері туристичного бізнесу;

Реалізація основних рекомендацій стимулюватиме рекреаційно-туристичну діяльність у приміській зоні м.Івано-Франківська, посилить взаємозв'язок туризму з іншими пріоритетними сферами соціального, економічного та культурного розвитку окремих регіонів і всієї країни. А це, у свою чергу, сприятиме зростанню економіки Прикарпаття,

наповненню державного бюджету, створенню потужної туристичної галузі, зростанню добробуту українських громадян, збереженню історико-культурної спадщини, піднесенню духоного потенціалу суспільства.

1. *Екологія міста Івано-Франківська* / [О.М. Адаменко, Є.І. Крижанівський, Є.М. Нейко та ін.]. – Івано-Франківськ: 2004. – 197 с.
2. *Транспортні шляхи та проблеми оптимізації природокористування в Українських Карпатах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції ["Екологія: Проблеми адаптивно-ландшафтного землеробства"]*, (м.Івано-Франківськ, 2006 р.) / Івано-Франківськ, Коломийська дослідна станція Гілецький Й.Р. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2006. – С. 124-127.
3. *Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХІХ століть: нові пріоритети* / Долішній М.І. – К.: Наукова думка, 2006. – 511 с.
4. *Концептуальні засади сталого розвитку гірського регіону* / за ред. М.Голубця – Л.: Полі, 2007. – 286 с.
5. *Руденко В.П. Природно-ресурсний потенціал природних регіонів України* / Руденко В.П., Вацеба В.Я., Соловей Т.В. – Чернівці: Рута, 2001. – 268 с.
6. http://stadion.lviv.ua/ua/IvanoFrankivsk_hotels_to_EURO-2012